

נשים... האלד עוזו, נמצא בשורה הראשונה של כותבי הספר הקצר. בעלים של בית-דירות, וילה ומכונית ויש לו מניות באסכולה של אמנות לשם אמנות... על אי-פחדם של בני החבורה מהחוק, מבהיר רג'ב: "המדינה שקועה רכה כבולה בבנייה ואין לה פנאי להטרד אותנו..."

כמה לילות לאחר מכן, מספר לחבורה מבקר-האמנות עלי אל-סיד, כי העיתונאית סמארה בהג'ת רוצה לבקר בעוואמה. גערכת הצבעה, והיא מוזמנת. סמארה מייצגת את העתיד, את הדור החדש, את הדור המאמין שמוכן ללחום. היא מציגה לפני בני החבורה את בקיאותה בעשייה האמנותית של כל אחד ואחד מהם. סמארה מבקשת להכיר את השקפותיהם של בני החבורה: "במחצית הראשונה של היום אני עובדים לפרנסתנו. אחר-כך אנחנו מתכנסים בסירה הנושאת אותנו אל מלכך ית עליונות", עונה מוסטפא. סמארה שר' אלת: "האם שום דבר מן המתרחש סביב אינו מעניין אתכם?" ומוסטפא משיב: "לפעמים זה מועיל לנו כתומך לכדיחות שלנו".

בין פליטי התרבות היושבים על העוואמה בולט אג'יס, דמות טראגית שהזיותו הן המסר התרבותי של מחפון, היותו כנעניות בנוסח מצרי, החובקות תקופות עתיקות מתקופת-האבן דרך הפרעונים והאינקוויזיציה, תוך שהוא משקף מבעד לעברו היסטוריוני לעידן הגרעיני שבו עשוי ה' אדם להשמיד את עצמו ("האדם התחיל בעשר אצבעות וסיים כמילים") כאשר מתפוז מגדירו, אג'יס צחק מזכרונות חנו-מים שעלו בו".

במסע הפיטוטטים הבלתי מסתיים של בני החבורה פולט מוסטפא ראשד: "רי, די! נגמר העידן הרומני. אפילו העידן הריאליסטי גוועי' בעוד לילא זיידא מו' סיפה: "מוסבם בעוואמה שלנו, ששים דבר אינו ראוי לצער!" בקיצור, מלל ג'היליסטי לחלוטין, כאשר אחמד נטר אומר על האהבה: "בעידן של טילים, כמו שלנו, אהבה הנמשכת חורש תמים היא אהבת חיים".

באחד הלילות, אחרי הלילת-הסמים ו' הפיטוטט, מוצא מוסטפא ראשד מחברת של סמארה, בה מצויים ראשי-פרקים ל' מחזה שרעינו מנוסח בעטה: "רצינות לעומת קלות-דעת. קלות-דעת פירושה אובדן של משמעות. כל משמעות. התמימות האמונה. אמנה בכל דבר חיים הנמשכים מתוך אינרציה בלבד. ללא כל הכרה פנימית, ללא תקווה אמיתית..." במחברת זו משורטטים אנשי החבורה, עם הערותיה של סמארה.

כאשר משלים מוסטפא את קריאת מח' ברתה של סמארה היא שבה לעוואמה, ושניהם מנהלים ויכוח, שבמהלכו מטיח בו סמארה: "מולכם עלובי חיים מדרניים, המחפשים מילט בהתמכרות ובהלומות עצוה". תוך שהיא מנסה לשכנעו להודות שיומנה מצוי בידיו.

שיגרת הפיטוטטים והסמים בעוואמה נמ' שכת לה עד ליום ההיג'רה, שבו הסימום והפיטוטט מגיעים למדדי-ענק ובסופו מח' ליטים בני-החבורה לצאת לטיול לילי במכונית. הנסיעה מתנהלת בדרך חשוכה ועוובה, במהירות בלתי רגילה, או כמאמר ח'אלד עוזו לרג'ב: "אל תעבור את המהירות המתאימה למסוממים". הם נוסעים ומהשתוללים עד אשר: "לפתע נשמעה צווחה נוראה. פקת עניינים וראה דמות שחורה מתעופפת באוויר. המכונית נזי' דעוקה בכוח וכמעט איבדה את שיווי המשקל שלה..." מסתבר שהמכונית דרסה איכר עני.

בני החבורה מנהלים דיון אם להימלט אם לאו. רג'ב אומר להם: "שלא ייאמר מח' שאני לבדי החלטתי לברוח. אני מבקש לדעת מה דעתכם! ענו לי... אני מכמיה לצוות לפקודתכם..." כאשר הם מחליטים להימלט, מתחיל הוויכוח: "מח' שבות מצמיחות רק נדודי-שינה... היתה לנו סוגה שחורה... אבל לברוח זהו פשע..." העיתונאית הצעירה, בת המישטר החדש, מעוררת את שאלת המצפון.

כאשר מפורט זאכי המסומם ממישרתו הממשלתית, מתחשרים ענני הסופה מעל לעוואמה. סמארה תוקפת את בני ה'

חבורה: "האם החיים יכולים להימשך כך כמו שהיו?" ומטיחה בהם: "אנחנו, בעצם, רוצחים" כאשר מתברר כי מעבדיו של זאכי עשוי להגיע לעוואמה, הם משלי-כים מסיפונה את הנרגילה ואת מנות הסם: "גו'העדן שלכם הסתיים!" כפי שאומר אחד מהם. כאן מתנהל הקרב הסופי בעניין תאונת הפגע-וברת, כאשר רג'ב מטיח בסמארה: "לא איכפת לך שהעיתונים יספרו שבילית עם גברים מפוקפקים במחצית השניה של הלילה, שעה שהם התהוללו והרגו?" בעוד היא סאמרה לבין אנשי העוואמה מסתיים ב' כניעתם, שאף היא נעשית תוך כדי פיס' פולטטים ושרי הגיגים פילוסופיים, מאותה פילוסופיה של עקרות, המאפינת את הספר כולו.

כשבני החבורה יוצאים להסגיר עצמם למשטרה, נותרים על סיפון העוואמה סאמרה ואג'יס ומנהלים ויכוח של חרשים, שבמהלכו אומר אג'יס: "הוא ירד מג' העין של הקופים אשר על צמרות העצים אל ארמת הנינג'ל".

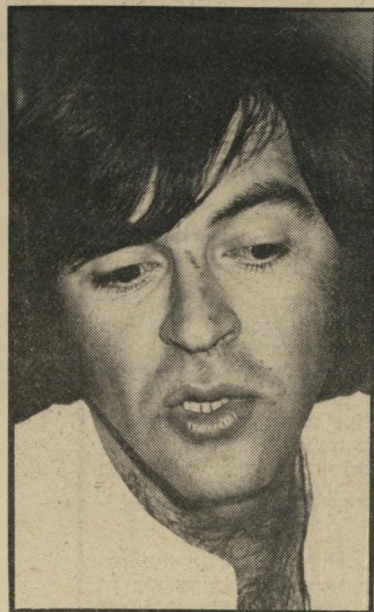
פיטוטטים על הנילום הינו משל ספרותי על חבורה של אינטלקטואלים שבעים ו' מתסכלים אשר לקו בצנינות ובשחיתות. משל, אשר אינו בלעדי למצריים של ימי אל-נאצר. אלא משקף לא במעט את השובע והתיסכול, הצנינות והשחיתות של התרבות הישראלית בימים אלה. ספר מומלץ ביותר לקורא העברי, שיגלה בו עד מהרה את כפל המשמעות התרבותי.

מקור

ראובני

דומה שמעולם לא היה בסיפורת הישראליה סופר צעיר, שזכה לאשראי שבו זכה הסופר יותם ראובני כאשר היה בראשית דרכו. בסיפורו הרביעי, מילים, שראה אור בימים אלה, ביוזם יותם ראובני את כל האשראי שלו זכה בראשית דרכו.

מילים הוא בבחינת מילים ותו לא. קובץ

סופר ראובני מיהו ז'אן ריבן

של סיפורים שאת מרביתם פירסם ראובני בכתבי-עת ובמוספים לספרות, סיפורים שאתם הוא קיבץ בלא השגחה, עריכה, שיפוץ והתאמה. בסיפורים של מילים חוזר ראובני בפעם המיידע-כמה ומציג את הקלישאות הספרותיות שאותן כבר מיצה, בדבר גורלם המר של ההומוסקסואלים בישראל, כמאמין במישפט הפתיחה של ס' פורו למה אמרתי מה שאמרתי על זכריה סטנמן: "גולדתי לתוך עולם כהיר מדי, מולכלך ובלי מוצא".

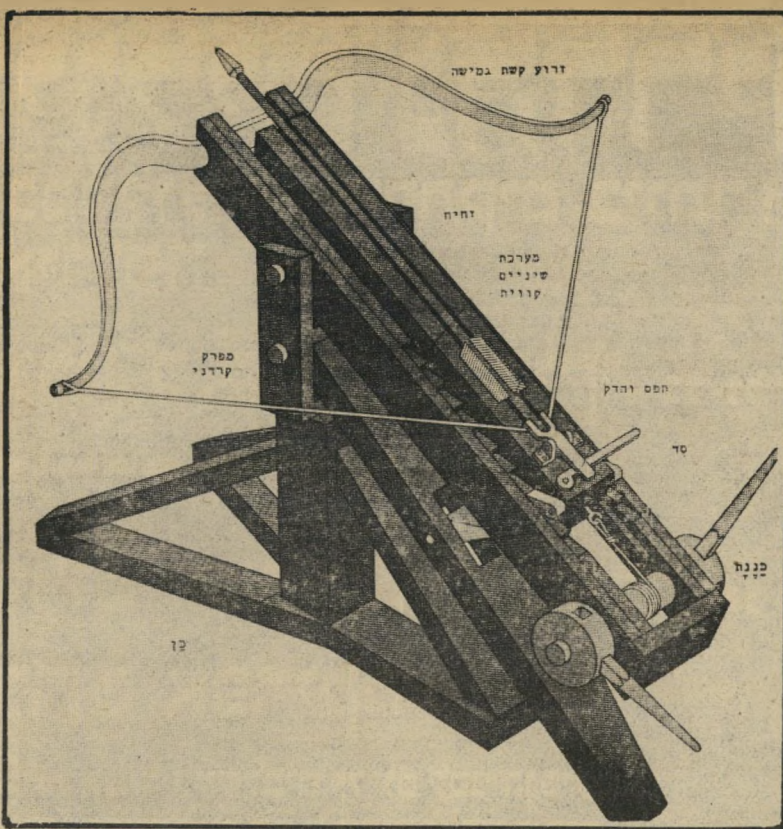
* יותם ראובני — מילים; ספריית מקור בעריכת רות קרסון-בלום ואשר רייך; הוצאת יחידי; 163 עמודים (כריכה רכה).

סיפורי מילים נקראים בעיני מי שקרא כבר את סיפורו של ראובני בבעד החוויה ובהתפכחותי' כחזרות משעממות. הרצופות בדרך תלאובות של בנאליות, שאותה מרצף ראובני — אם כי בכישרון לא מבוטל — בתמונות מתוך החוויה הישראלית, מקומות כמו מחנה 80, מיגדל שלום ואחרים. דומה כי יותם ראובני השתכר מהביקורות האור-הרות שלהן זכה בעבר (כולל במדור זה) ולכן הפך את נוסחת הפטנט שלו לנוסח-תמיד, נוסחה המגיעה לכדי המחשה בתיאור רים רבים כמו: "לעולם אין לדעת מראש את מידת הפגיעות, ואני נמצא מעליב אף שלא התכוונתי לכך. אולי הייתי צריך לומר: צדיק באמונתו יחיה? פתגמים משפות זרות מעוררים דאגה מפויימת. וזה בנוסף לבלבול הכללי. קשה יותר בלי אלכוהול. צריך ללכת לדואר ולשלם את חשבון החימום. כן. בכל אשם החשבול. אם אלוהים היה רוצה לפטור את עצמו ממאה שנות הטירדה היה כמטייר גשם של דולארים על הארמה, והכל היה כא על פתרונו..." באמת נוסחת הפטנט שהביאה את ראובני המוכשר לדרוך על מקומו, ולאבד את כל האשראי הרב שלו זכה בעבר.

אחת מהשורות המצחיקות היתדות שבמילים מופיעה בסיפור עופר איילים, ובה כותב ראובני: "פגשתי את אריק שרון במסיבה אצל יפה ירקוני. לפני שלוש שנים, אני חושב. האיש היה בל-כך נהגד..." ומה אומרים במיקרה כזה — "למה התכוון המשייר?" מדוע אין ראובני מסביר, מנתח, פורש או מנמק את נחמדותו של אריק שרון, ומספר במה התבטאה?

בסיפור האחרון, קיץ אחרון בגליל, משטה יותם ראובני בקוראיו בזכות ה' אוטוביוגרפיה שלו, וכותב על אחד מגי' בוריו: "ז'אן ריבן הוא כעת משורר אמרי-קאי. הוא נולד ברומניה, ובא לישראל ב-1964. פגשתי אותו במשכב עם... העב' רית שלו מושלמת; אבל הוא מסתיר זאת מורדים ומיהודים אמריקאים..." בעוד שז'אן ריבן אינו אלא יותם ראובני, או שמו קודם לשיעבורו. אין ספק שבמילים מננה יותם / ז'אן ראובני / ריבן להשתעשע בקורא, ולספק בעתיד הרחוק להיסטוריון הספרות נושא למחקר. אלא שראובני/ריבן עושה את פיצול-האישיות

* יותם ראובני — בעד החוויה; דאה' אור בהוצאת "עכשיו". יותם ראובני — התפכחות; ראה אור בהוצאת "תירוש".

קמפולטה רומית משוחזרת מגמלא אותו משגר חיצים, קטישה קדמונית

הזה בחד-ממדיות. העלולה מן הסתם להח' ריד גם אותו בבוא היום. כל שנותר הוא להתפלל, ולקוות שיותם ראובני יעשה פסק-זמן ספרותי. מעין חשי' בה מחדש, ובעקבות אלה — ילמד כיצד להפוך את עולמו ואת עולמם של הנרדפים בחברה הישראלית לספרות איכותית של ממש. עם כל המשמעויות הכרוכות בכך. מילים אינו מומלץ לקריאה בשל הערך הספרותי הנחות שבו, בעוד שספריו הקוד' מים מומלצים ביותר.

שיחזור

גוטמן

"בגמלא יושב שמריהו גוטמן, איש נעו' הוא חופר את הקיר האמת, וזיהו עינת' החפירות הרביעיות, וכל מלה של כו' מתתירה הבוגד, אמת. מה הוא מחפש, שמריהו. הוא מחפש את מה שכולנו מחפ' שים..." כך כתב לעומס קינז בסיפורו אל ארצן, אל מולדתן. החדש ראה-אור סיפרו של שמריהו גוטמן, גמלא — החפירות בשלוש העו' הוא כופר את העיר הזאת, וזוהו עונת' לשחזר את עולמה של העיר גמלא. וסיפור גפילתה בידי הרומאים בשנת 67 לספירה. בסיפרו בוחן גוטמן את דייקנות תיאורי גפילתה של גמלא של יוסף בן-מתתיהו בסיפרו מלחמות היהודים. מימצאי גוטמן בשלוש עונות החפירה מאמתות את רוב תיאוריו של בן-מתתיהו.

בגמלא מצוי דיווח חסכוני ומעולה של חפירות ארכיאולוגיות, של שיחזור הזמן, תוך הבאת פרטי מיבני החומות, ראשי החץ, אבני הקלע, הבליסטרות ושאר כלי-המשחת שסייעו לגפילתה של גמלא. הוא משחזר את ה"קטפולטה", אותו משגר חיצים, או קטישה קדמונית, שסייעה בסופו של דבר לחורבן בית-שני.

גוטמן הארכיאולוג אינו מצרף את הגיגיו לסיבות מפלת בית שני, אך הקורא הנבון יידע לצרף את פרטי העבר המשותור למציאות היומיומית שלו, ואת שניהם למציאות של ישראל 82 — והוא לא יודקק להרבה כדי להשלים את התמונה החסרה. ספר מומלץ ביותר.

* שמריהו גוטמן — גמלא; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 97 עמודים (כריכה רכה + תמו' נונת המימצאים).